

Adı :
Soyadı :

4. Sınıf Sosyal Bilgiler

Küresel Bağlantılar Ünite Özeti

Kuzey Amerika: Amerika kıtasının kuzeyinde yer alır. ABD, Kanada ve Meksika'dan başka küçük ülkeler de vardır. Bu kıtaya daha sonra keşfedildiği için "Yeni Dünya" da denir.

Özgürlük Heykeli
ABD

Niagara Şelalesi
ABD

Güney Amerika: Amerika kıtasının güneyinde yer alır. Brezilya, Arjantin, Şili, Venezuela, Uruguay gibi ülkeler vardır. Kıtanın yarısından çoğu tropikal ormandır. Amazon nehri tüm kıtayı sulamaktadır. Lama denilen tüküren hayvan bu kıtada yaşar.

Okyanusya: Bu kıtaya Avustralya da denir. En küçük kıtadır. Avustralya, Yeni Zelanda, Yeni Gine gibi ülkeler bulunur. Bu kıtanın insanlarına Aborjin denir. İngilizler bu kıtadan getirdiği insanlardan bir ordu kurup (Anzak Ordusu) Çanakkale Savaşı'nda Türklerle savaşmak zorunda bırakmıştır. Kanguruların ülkesidir.

Antarktika: Dünyanın güney kutbunda yer alan en soğuk ve insanların yaşamadığı tek kıtadır. Tamamen buzlarla kaplıdır. Bu kıtada herhangi bir ülke yoktur. Bu kıta sadece araştırma için giden bilim insanları bulunur. Penguenlerin yaşadığı kıtadır.

Ülkeler birbirlerinden sınırlarla ayrılır. Bir ülkenin vatandaşı başka bir ülkenin sınırını pasaport ya da vize olmadan izinsiz geçemez.

Ülke: Bir devletin egemenliği altında bulunan belirli bir sınıra ve bağımsızlığa sahip toprak parçasıdır. Bir ülkeye sınır deniz varsa o denizler de o ülkeye aittir. Akdeniz'in, Karadeniz'in ve Ege Denizi'nin bir kısmı ülkemize aittir. Marmara Denizi'nin tamamı bizim ülkemizde olduğu için bize aittir. Bu denizlere **MAVİ VATAN** deriz.

Bir ülkeyi tanıtmak için; hangi kıtada olduğunu, komşularını, başkentini ve önemli şehirlerini, nüfusunu, yüzölçümünü, bayrağını, parasını, konuştuğu dili, insanların dini inançlarını, yeryüzü şekillerini, iklimini, geçim kaynaklarını, insanların yaşam biçimlerini, kültürlerini belirtmek gerekir.

Adı :
Soyadı :

4. Sınıf Sosyal Bilgiler

Küresel Bağlantılar Ünite Özeti

Nüfus: Bir yerde yaşayan insanların sayısıdır. Ülkemizin nüfusu 86 milyon kişidir. Türkiye dünyanın en kalabalık 18. ülkesidir. Dünyanın en kalabalık ülkesi Hindistan'dır.

Hindistan	1.458.000.000 kişi
Çin	1.425.000.000 kişi
ABD	340.000.000 kişi
Endonezya	280.000.000 kişi
Pakistan	230.000.000 kişi

Yüzölçümü: Bir yerin dünya üzerinde kapladığı alana denir. Ülkemizin yüzölçümü: 783.562 km² Dünyanın en büyük 36. ülkesidir. Dünyanın en büyük ülkesi Rusya'dır.

Başkent: Bir ülkenin yönetildiği şehre denir.

Türkiye :	Ankara
Rusya :	Moskova
Almanya:	Berlin
ABD :	Washington
Japonya:	Tokyo
Çin:	Pekin

Para Birimi: Bir ülkede insanların kullandıkları ortak paradır.

Türkiye:	Türk Lirası
ABD:	Dolar
Rusya:	Ruble
İngiltere :	Sterlin
Avrupa Birliği:	Euro

Dil: Bir ülkede insanların konuştukları ortak dildir. Bazı ülkelerde birden fazla dili konuşabilirler.

Türkiye:	Türkçe
ABD:	İngilizce
Rusya:	Rusça, Türkçe
İngiltere:	İngilizce
İsviçre:	Almanca, İtalyanca, Fransızca,
Papua Yeni Gine'de	850 farklı dil
konuşulmaktadır.	

KOMŞULARIMIZ

Komşu Ülke: Sınırları birbirlerine bitişik olan ülkelere komşu ülke denir. Ülkemizin sekiz komşusu vardır.

Kuzeybatısında: Yunanistan ve Bulgaristan

Güneyinde: Suriye ve Irak

Doğusunda: İran, Azerbaycan, Ermenistan

Kuzeydoğusunda: Gürcistan

Birbirine komşu ülkeler arasında sınırlar vardır. Bu sınırlardan izinsiz geçilmez. Ancak izin alındıktan sonra (pasaport-vize) sınır kapılarından geçilebilir. Havaalanları ve limanlar da sınır kapısı sayılır.

Ülkemizdeki Bazı Sınır Kapılarımız

Bulgaristan: Kapıkule

Yunanistan: İpsala ve Pazarkule

Azerbaycan: Dilucu

Gürcistan: Sarp

İran : Gürbulak ve Esendere

Irak: Çukurca ve Habur

Suriye: Cilvegözü, Öncüpınar, Yayladağı,

Bulgaristan: Ülkemizin kuzeybatısında yer alır. Uzun yıllar Osmanlı Devleti'nin egemenliği altındaydı. Bu nedenle Bulgaristan'da Türklerin yaptığı sayısız köprü, cami diğer mimari eser bulunmaktadır. Bulgaristan'da çok fazla Türk yaşamaktadır.

Başkent	Sofya
Nüfus	7.000.000 kişi
Yüzölçümü	110.994 kilometre kare
Dil	Bulgarca, Türkçe
Para Birimi	Lev

Adı :
Soyadı :

4. Sınıf
Sosyal Bilgiler

Küresel Bağlantılar
Ünite Özeti

Yunanistan:

Başkent	Atina
Nüfus	10.300.000 kişi
Yüzölçümü	131.957 kilometre kare
Dil	Yunanca, Türkçe
Para Birimi	Euro

Ülkemizin kuzeybatısında yer alır. Başkenti Atina'dır. Atatürk'ün doğduğu yer olan Selanik bu ülkenin sınırları içindedir. Yunanistan uzun yıllar Osmanlı Devleti egemenliğinde kaldı. 1. Dünya Savaşı'ndan sonra Yunanlar yurdumuzu işgal eden ülkeler arasındaydı. Kurtuluş Savaşı sırasında Yunanlarla savaştık. Lozan Anlaşması ile sınırlarımız belirlendi. Bu ülkede çok sayıda Türk yaşamaktadır. Hala Türklerden kalan birçok tarihi eser bulunmaktadır. Kültürel değerlerimiz arasında (yemek, kıyafet, gelenek) ortak noktalarımız vardır.

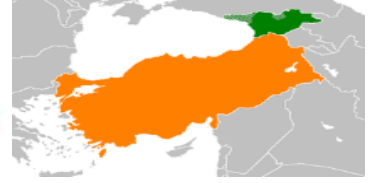
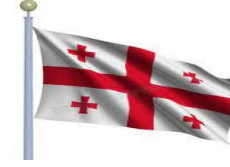
Azerbaycan Başkenti Bakü. Ülkemizin kuzey doğusunda yer alır. Azerbaycan'ın tamamına yakını Türklerden oluştuğu için kardeş ülkedir. "İki devlet bir millet" sloganıyla her alanda ticari alışveriş yapmaktayız. Kültürel olarak ortak noktalarımız çok fazladır.

Başkent	Bakü
Nüfus	10.127.000 kişi
Yüzölçümü	86.600 kilometre kare
Dil	Azerice (Türkçe), Rusça
Para Birimi	Manat

Gürcistan:

Başkent	Tiflis
Nüfus	3.768.000 kişi
Yüzölçümü	69.700 kilometre kare
Dil	Gürcüce, Abhazca, Rusça
Para Birimi	Lari

Başkenti Tiflis. Birçok alanda ticaret yapmaktayız. Bu ülke sınırları içinde Ahıska Türkleri yaşamaktadır.

Ermenistan: Birçok alanda ticaret yapmaktayız. Ancak son yıllarda Ermenilerin kardeş ülkemiz Azerbaycan'a savaş açması sonucunda ticaret alışverişimiz azalmıştır.

Başkent	Erivan
Nüfus	3.000.000 kişi
Yüzölçümü	29.743 kilometre kare
Dil	Ermenice, Rusça
Para Birimi	Ermeni Dramı

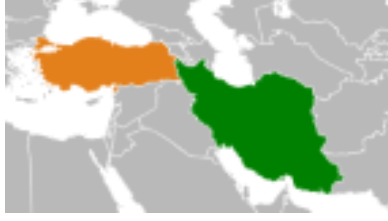
İran: Doğu komşumuzdur. Bu ülkede yaşayan insanların yarıya yakını Türk'tür. Halkın tamamı Müslüman'dır. İran uzun yıllar eski Türk devletlerinin egemenliği altında yaşadığı için Türklerin yaptığı birçok tarihi eser bulunmaktadır. Bu ülkeden en çok petrol alırız.

Başkent	Tahran
Nüfus	83.185.000 kişi
Yüzölçümü	1.648.741 kilometre kare
Dil	Farsça, Arapça
Para Birimi	İran Dinarı

Adı :
Soyadı :

4. Sınıf Sosyal Bilgiler

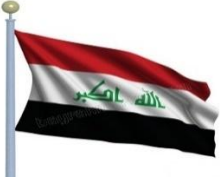
Küresel Bağlantılar Ünite Özeti

İran komşularımız arasında ülkemizden büyük tek ülkedir.

Irak: Başkenti Bağdat. Uzun yıllar Osmanlı Devleti'nin ve diğer Türk devletlerinin egemenliği altındaydı. Bu nedenle Irak'ta Türklerin yaptığı birçok tarihi eser bulunmaktadır. Irak'ta çok fazla Türk yaşamaktadır. Irak ile birçok alanda ticaret yapmaktayız.

Başkent	Bağdat
Nüfus	38.150.000 kişi
Yüzölçümü	437.741 kilometre kare
Dil	Arapça, Türkçe
Para Birimi	Irak Dinarı

Suriye: En uzun sınıra sahip komşumuzdur. Bu nedenle en fazla sınır kapımız bu ülke sınırında bulunur. Uzun yıllar Osmanlı Devleti'nin ve diğer Türk devletlerinin egemenliği altındaydı. Bu nedenle Suriye'de Türklerin yaptığı birçok tarihi eser bulunmaktadır. Suriye'de çok fazla Türk yaşamaktadır. Suriye ile birçok alanda ticaret yapmaktayız. Suriye'de son yıllarda yaşanan iç savaş nedeniyle milyonlarca Suriyeli ülkemize göç etmiştir.

Başkent	Şam
Nüfus	22.500.000 kişi
Yüzölçümü	185.741 kilometre kare
Dil	Arapça, Türkçe
Para Birimi	Suriye Lirası

Suriye'de Süleyman Şah Türbesi'nin bulunduğu alan Türkiye'nin toprağıdır.

Süleyman Şah,
Anadolu Selçuklu
Devleti'nin
kurucusudur.

TÜRK CUMHURİYETLERİ

Dünya üzerinde Türklerin egemen olduğu bağımsız devletlerdir. Bu ülkeler

- 1-Türkiye
- 2-Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
- 3-Azerbaycan
- 4-Özbekistan
- 5-Kazakistan
- 6-Kırgızistan
- 7-Türkmenistan

Bu ülkelerin başkentleri, dili ve para birimleri

- 1-Türkiye-Ankara-Türkçe-Lira
- 2-KKTC : Lefkoşe-Türkçe-Lira
- 3-Azerbaycan : Bakü-Azeri Türkçesi-Manat
- 4-Özbekistan: Taşkent-Özbekçe-Som
- 5-Kazakistan:Astana-Kazakça-Tenge
- 6-Kırgızistan: Bişkek –Kırgızca-Som
- 7-Türkmenistan: Aşgabat-Türkmençe-Manat

Adı :
Soyadı :

4. Sınıf Sosyal Bilgiler

Küresel Bağlantılar Ünite Özeti

KKTC

Azerbaycan

Özbekistan

Kazakistan

Kırgızistan

Türkmenistan

KKTC hariç diğer Türk devletleri daha önce Sovyetler Birliği (Rusya) denilen ülkenin egemenliği altındaydılar. Sovyetler Birliği 1991 yılında dağılınca hepsi bağımsız ülke oldular.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti: (Yavru Vatan) 1983 yılında bağımsızlığına kavuşmuştur. KKTC bağımsız bir ülke olsa da her türlü ihtiyacını Türkiye'den karşılamaktadır. KKTC, Türkiye'nin koruması altındadır.

Türkiye ve diğer Türk Cumhuriyetleri arasındaki ilişkileri ve işbirliğini arttırmak için bir çok örgüt kurulmuştur.

Türkiye ve Türk Cumhuriyetleri arasında her türlü ticari ilişkiler yapılmaktadır. Petrol, doğalgaz, maden, giyim, tarım, ulaşım, iletişim dahil ticari ürünlerin ithalatı ve ihracatı yapılmaktadır.

İthalat: Yabancı ülkelere aldıklarımız.

İhracat: Yabancı ülkelere sattıklarımız.

TİKA: (Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı) Kuruluş amacı: Tüm Türk Cumhuriyetlerinin kültürel, ekonomik, siyasi eğitim gibi bir çok alanda yardımlaşmasını sağlamaktır. <https://www.tika.gov.tr/tr>

YTB (Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı) Kuruluş Amacı: Türkiye'ye gelen uluslararası öğrencilere yardımcı olmak <https://ytb.gov.tr/>

Türk Cumhuriyetleri ile ortak kültüre, dile, yaşam tarzına, bayramlara sahibiz. Baharın gelişini kutlamak için Nevruz Bayramını ve Hıdrellezi kutlarız. Dini bayramlarımız Kurban Bayramı ve Ramazan Bayramı'nı kutlarız. Türk Cumhuriyetlerinde Türkçe dilinin lehçeleri konuşulur. Azerbaycan Türkçesi, Türkmen Türkçesi, Kırgız Türkçesi gibi. Ancak Türkiye, KKTC, Azerbaycan ve Özbekistan Latin alfabesi kullanırken diğer ülkeler Kiril (Rus) alfabesini kullanmaktadırlar.

Aa Bb Cc Çç Dd Ee Ff Gg Ğğ

Hh Iı İi Jj Kk Ll Mm Nn

Oo Öö Pp Rr Ss Şş Tt

Uu Üü Vv Yy Zz

А Б В Г Д Е

Ё Ж З И Й К

Л М Н О П Р

С Т У Ф Х Ц

Ч Ш Щ Ъ Ы Ь

Э Ю Я

Son yıllarda yapılan anlaşmalar ile Türk devletleri arasında ortak alfabe hazırlanmıştır.

FARKLI KÜLTÜRLER

Ülkelerin kültürel değerleri birbirinden farklı olabilir. Dilleri, dinleri, yemekleri, yöresel kıyafetleri, oyunları, sporları, para birimleri, yaşam tarzları, mimari yapıları, sanatları, bayramları, gelenekleri farklı olsa da birbirlerine komşu olan ülkeler arasında benzerlikler olabilir. Türk Cumhuriyetleri ile aramızdaki kültürel unsurlar, gelenek ve görenekler fazla değişmez. Türkler tarih boyunca Asya'dan Avrupa'ya kadar birçok ülkede egemen olduğu için bu kıtanın her yerinde Türk kültürüne ait unsurlara rastlanır.

Adı :
Soyadı :

4. Sınıf Sosyal Bilgiler

Küresel Bağlantılar Ünite Özeti

Almanya, Fransa, İran gibi ülkelerde de çok fazla Türk yaşadığı için bu ülkelerde de Türk kültürü yayılmaya başlamıştır.

Ülkelerin kültürlerinin farklı olmasını sağlayan nedenler: Din, yeryüzü şekilleri, dil, diğer milletlerle ilişkiler, iklim, geçim kaynakları.

Başka ülkelerin kültürleri bize tuhaf geliyorsa bizim kültürümüz de onlara tuhaf geliyordur. Bu nedenle başka toplumların kültürel değerlerine saygı duymalıyız, eleştirmek doğru olmaz.

Din: Dünyada Hristiyanlık, İslamiyet, Budizm, Hinduizm, Musevilik gibi dinler vardır. Dini inanışlar toplumun kültürünün bir parçasıdır.

Türkiye, Suudi Arabistan, İran, Pakistan, Afganistan, Endonezya, Malezya İslam ülkelerinden bazılarıdır. İslam ülkelerinin çoğunda kadınların başları kapalı ve uzun elbise giyerler. Erkeklerin giyinimleri ülkelere göre farklıdır. Yemek sağ elle yenir. Kurban ve Ramazan Bayramı kutlanır. Yılda bir ay oruç tutarlar.

Avrupa ülkeleri, Kuzey ve Güney Amerika ülkeleri, Rusya gibi ülkeler Hristiyanlık dinine inanırlar. Hristiyanlarda Noel ve Paskalya gibi bayramlar kutlanır.

Hindistan'da Hinduizm dini yaygındır. Hinduizm inancına göre Ganj nehrine girip yıkanan kişiler günahlardan temizlendiklerine inanırlar. Hinduizm dinine inananların cenazeleri yakılır, diğer dinler de ise cenazeler toprağa gömülür.

İklim: İklim (hava durumu) daha çok kıyafetlere yansır. İklimi çok sıcak ülkelerde kıyafetler daha ince, iklimi soğuk ülkelerde kıyafetler daha kalındır.

Kıyafetler: Her ülkenin kendine has yöresel kıyafetleri vardır. Yöresel kıyafetler her zaman giyilmez. Bayramlarda, düğünlerde, şenlik, kutlama ve festivallerde giyilir.

Türkiye: Erkeklerin yöresel kıyafeti şalvardır. Kadınların kıyafeti üç etek ve bindallıdır.

İskoçya: Erkekler "kilt" denilen etekli bir kıyafet giyerler.

Japonya: Kadınlar "kimono" denilen yöresel kıyafet giyerler.

Hintli ve Pakistanlı kadınlar "sâri" denilen kıyafeti giyerler. Erkekleri de dizlerine kadar uzanan kaftan giyerler.

Şili'de "panço" giyilir.

Arap erkekler "kufiye" denilen beyaz uzun elbise giyerler. Kadınlar "peçe" kullanır.

Yemek: Her ülkenin yemek kültürü farklı olabilir. Yemekler ülkede en çok yetiştirilen ürüne göre yapılır. Yemekler zamanla diğer ülkelerde de yapılmaya başlanmıştır. Pirinç Çin kültürüne ait olsa da günümüzde tüm ülkelerde yapılmaktadır.

Türkiye dünyanın mutfak kültürü en zengin ülkelerden biridir. Kebap, döner, köfte, yaprak sarması, yoğurt ve baklava meşhur yiyeceklerimizdir. Yemeğe ailece oturulur. Yemeğe ilk önce evin büyüğü başlar. Yemek sağ elle yenir. Komşuya yemek gönderilir. Tabak boş gönderilmez.

İtalya: Pizza ve spagetti türü makarna

Çin: Pekin ördeği ve pirinç pilavı meşhurdur. Çin'de yemek tabağındakilerin hepsini yemek ev sahibine hakaret sayılır. Çinliler ve Japonlar pilavı yerken çubuk kullanırken Araplar pilavı elleriyle yerler.

Japonya: Sushi ve deniz ürünleri.

Azerbaycan: Yaprak sarması

Kazakistan: Çay bardağı yarım doldurulur.

Hindistan: Yemek yerken asla sol el kullanılmaz. Sol elle tabağa bile dokunulmaz. Yöresel yemeklerde çatal kaşık kullanmadan sadece sağ el kullanılarak yenir.

Adı :
Soyadı :

4. Sınıf
Sosyal Bilgiler

Küresel Bağlantılar
Ünite Özeti

İngiltere: Çay soğuk içilir.
Şili: Elle bir şey kesinlikle yenmez.

Kore: Yemeğe evin en büyüğü başlamadan asla yemek yenmez.
Macaristan : Gulaş en meşhur yemekleridir.
Nijerya: Çocukların yumurta yemesi yasaktır. Yumurta yiyen çocukların hırsız olacaklarına inanılır.
Fransa: Yemek çok yavaş yenir. Peynirleri meşhurdur.
Almanya: Ekmek hariç hiçbir yiyecek elle yenilmez.
Estonya: Yemekten artan ekmekler çöpe atılmadan önce öpülür.
Yunanistan: İki el de masanın üzerinde durup yemeğin gelmesi beklenir. Eller asla masadan aşağıya inmez.
Etiyopya'da ev sahibi misafire kendi eliyle yemek yedirir.

Spör türleri farklı ülkelerde yöresel olarak başlamış daha sonra tüm dünya da yapılmaya başlanmıştır.

Türkler: Yağlı güreş, cirit, çevgen
ABD ve Japonya : Beyzbol, basketbol
İskoçya: Golf
Japonya: Sumo güreşleri, judo, karate
İspanya: Boğa güreşi
İngiltere ve Hindistan: Kriket, polo, futbol

Önemli Günler: Her ülkenin kendisine özel bayramları, şenlikleri ve özel günleri vardır.

Müslüman Ülkelerde: Kurban Bayramı ve Ramazan Bayramı

Hristiyan Ülkelerde: Noel ve Paskalya

Türk Cumhuriyetlerinde: Nevruz ve Hıdrellez

Tüm Dünya Ülkelerinde: Anneler Günü, Yılbaşı, Öğretmenler Günü (tarihleri değişebilir)

Sadece Ülkemizde: Milli bayramlarımız sadece ülkemizde ve KKTC'de kutlanmaktadır.

Brezilya'da Rio Karnavalı,
İspanya'da San Fermin ve Domates Festivali,
Almanya'da Ekim Şenliği,
Güney Kore'de Çamur Festivali,
Hindistan'da Holi Festivali,
İtalya'da Portakal Festivali, Hasat Bayramı;
Japonya'da Kiraz Festivali,
ABD ve Kanada'da Şükran Günü,
Türkmenistan'da At Bayramı,
Çin'de Bahar Bayramı,

İnsan tenleri ve simaları: Afrika ülkelerinde siyah tenli, kuzey ülkelerinde (İsveç, Norveç, Danimarka, Finlandiya) sarı tenli insanlar yaşarlar. Geri kalan ülkede yaşayan insanlar beyaz tenlidir. Japonya, Çin, Kore gibi ülkelerin insanları çekik gözlüdür.

ÜLKELERİN BİZE İLGİNÇ GELEN KÜLTÜRLERİ

Hindistan'da inek kesmek günahıdır ve inek eti yenmez. İnek kutsaldır. Ancak Hindistan'da yaşayan Müslümanlar Kurban Bayramı'nda inek kurban edebilirler. Hindistan'da evlenecek olan kızlar erkeklere düğün parası öderler.

Hindistan'da büyüklerin ayaklarına dokunmak saygı göstergesidir. Müslüman ülkelerde ise büyüklerin elleri öpülür.

Japonya'da her evde çay odası vardır. Misafir geldiği zaman bu odada çay içilir. Başını ve vücudunu eğerek **ojigi** selamı verirler. Özür dilemek için de aynı hareketi yaparlar. Tibetliler tanıdıklarını görünce "merhaba" demek için dillerini çıkarırlar.

Adı :
Soyadı:

4. Sınıf Sosyal Bilgiler

Küresel Bağlantılar Ünite Özeti

Araplar, Eskimolar ve Yeni Zelandalılar burunlarını birbirine sürterek selamlaşırlar. Hintliler "**Namaste**" diyerek ellerini birleştirip selamlaşırlar.

Japonlarda "ikebana" denilen çiçek düzenleme sanatı ve "origami" denilen kâğıt katlama sanatı yaygındır.

Müslüman ülkelerde, Japonya ve Hindistan'da evlere ayakkabı ile girilmez. ABD, Fransa, İngiltere gibi ülkelerde eve ayakkabı ile girilebilir. Japonlar genellikle evlerinde minderlerde ve bağdaş kurarak oturur.

İspanyollar öğle yemeğinin ardından sıcak günlerde "**siesta**" denen kısa bir uyku ile dinlenir.

Hindistanlı biri "evet" demek için kafasını sağa sola sallar, "hayır" demek için kafasını yukarı aşağı sallar. Bizdekinin tam tersini yaparlar.